

Het schoolgebouw van de Van Heutszkazerne

Uit diverse bronnen (zie onderstaand met data)¹ komen de volgende alinea's inzake de monumentale status van het schoolgebouw

1. (a) Het schoolgebouw uit 1874 is gaaf bewaard. Het exterieur heeft een hoge architectuur- en cultuurhistorische waarde. Stedenbouwkundig gezien vormt het hoge schoolgebouw een dominant punt aan de Buiten Nieuwstraat die verder bestaat uit overwegend tweelaagse bebouwing. Ook het interieur is redelijk gaaf bewaard gebleven en heeft een hoge cultuurhistorische waarde. De in 1961 geplaatste trap, ter vervanging van de trap, heeft een hoge monumentwaarde.
2. (a) De gevel van het schoolgebouw verkeert nog vrijwel geheel in de originele staat, zoals die was na de bouw in omstreeks 1874 (*de baksteenformaten van het in kruisverband opgetrokken metselwerk zijn: 21,5x10,5x5cm met een tienlagenmaat van 58 cm*). Alleen was er oorspronkelijk geen deur in de voorgevel aanwezig. In 1925 is een venster verlaagd tot deur.
3. (b) De Rijksdienst wil de manege (Buiten Nieuwstraat 85) aanwijzen als rijksmonument, zodat het pand niet gesloopt mag worden. Het Schoolgebouw maakt volgens de Rijksdienst al onderdeel uit van het Rijksmonument en mag dus niet gesloopt worden.
4. (d) Na uitvoering overleg met de gemeente Kampen, afdeling BJZ heb ik het volgende geconstateerd. Sinds de uitspraak inzake de boerderij Oeffelt is een aangebouw mede beschermd. Het schoolgebouw is verbonden met het hoofdgebouw en maakt historisch onderdeel uit van de kazerne, qua bescherming en organisatorische eenheid. Bovendien ligt het gebouw op hetzelfde kadastrale perceel als het hoofdgebouw. Omdat in de bestaande redengevende omschrijving het schoolgebouw niet omschreven is, zal ik deze beschrijving (*Aan de achterzijde van het gebouw staat een hoog schoolgebouw, gebouwd omstreeks 1874. Beide bouwdelen zijn middels een tussenlid en een luchtbrug met elkaar verbonden. Het in rode baksteen opgetrokken schoolgebouw staat op een rechthoekige plattegrond, is vier bouwlagen hoog en wordt bekroond door een waterlijst met daarboven kantelen. De gevels worden geleed door onder mee pilasters en hoge vensters met roedenverdeling. In het interieur kenmerken de grote leslokalen zich door de hoogte, de parketvloeren en het fraaie uitzicht. Het trappenhuis werd in de jaren 50 van de 20^e eeuw gemoderniseerd. Het schoolgebouw is hoger dan zijn directe omgeving. Het pand heeft stedenbouwkundige-, architectuur- en cultuurhistorisch waarde.*) laten toevoegen. Deze omissie kan verklaard worden doordat, gezien de beschermde status van de kazerne in het kader van het Monumenten Selectie Project (MSP), men er vanuit mocht gaan dat het hele complex beschermd was.

1

- a. Bouwhistorische verkenning december 2001 Delfgau Amerongen
- b. Verslag monumentenraad 27 mei 2003
- c. Brief RdM aan de gemeente Kampen 20 januari 2003
- d. Brief RdM aan de gemeente Kampen 24 april 2003
- e. Brief Heemschut aan gemeente Kampen 20 januari 2003
- f. Brief gemeente Kampen aan Heemschut 28 januari 2003
- g. Brief Oversticht aan gemeente Kampen 22 mei 2001

5. (c) De Besliskamer heeft geoordeeld dat het gehele kazernecomplex zeer waardevol is. Het exercitiegebouw en het schoolgebouw historische en monumentale waarde hebben en in een redelijke tot goede technische staat verkeren. De Besliskamer is unaniem van mening dat beide panden behouden dienen te blijven. Ik realiseer me dat de panden niet in de redengevende omschrijving zijn omschreven. Toch maken zij mijns inziens onderdeel uit van het monument. Ten tijde van het MIP en MSP ben ik, en met mij de provincie Overijssel, ervan uitgegaan dat het hele complex beschermd was. De gebouwen staan op hetzelfde kadastrale perceel als het hoofdgebouw.
6. (c) Het schoolgebouw is een belangrijk functioneel onderdeel geweest van het kazernecomplex, en heeft als zodanig bijzondere (cultuur)historische waarden. De architectuurhistorische waarde wordt gevormd door de bouwmassa en het interieur van met name de verdiepingen. Doordat het gebouw hoger is dan de bebouwing in zijn directe omgeving en daardoor erg opvalt, heeft het gebouw ook een zekere stedenbouwkundige waarde. Voor de belevingswaarde van de straat is het gebouw eveneens van belang. Het schoolgebouw blijkt bijzonder goed voor herbestemming in aanmerking te komen. De technische staat van het gebouw is goed.
7. (e) Het exercitiegebouw en het leslokalengebouw vertegenwoordigen samen met de Van Heutszkazerne een belangrijke periode in de historie van Kampen. Het complex huisvestte een functie die toentertijd een krachtige economische stimulans voor de stad betekende. De bouw is met zorg uitgevoerd en de architectuur oogt voornaam. Verwijdering van de beide gebouwen uit het stadsbeeld zou een architectonisch, stedenbouwkundig en historisch verlies van formaat betekenen, waarbij moet worden bedacht dat afbraak van een element de waarde van het ensemble ernstig zou verminderen. Het verdwijnen van dergelijke gebouwen die een periode uit de geschiedenis van een stad vertegenwoordigen brengt ook een soort collectief geheugenverlies met zich mede; er gaat een inzicht in de tijd verloren waardoor het beleven van de vierde dimensie – de tijd – onmogelijk wordt. Vergelijkingen tussen heden en verleden kunnen dan niet meer gemaakt worden, waardoor het begrip van de historische ontwikkeling wordt vervlakt tot een spiegel waarin alleen het beeld van de eigen tijd kan worden gezien.
8. (f) Evenals de eerdere plannen voor herbestemming van de Van Heutszkazerne is ook het laatste ontwerpplan, waarin om financiële redenen sloop en nieuwbouw aan de Buiten Nieuwstraat is opgenomen, voorgelegd aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (nu RCE). De Rijksdienst heeft hierop onlangs gereageerd met de mededeling dat exercitieloods en schoolgebouw, ondanks het ontbreken van de redengevende omschrijving, haars inziens toch onderdeel uitmaken van het rijksmonument.
9. (g) Bij de uitvoering van het MSP midden jaren '90 werd het gehele complex behandeld alsof het al een rijksmonument was. Noch aan ambtelijke zijde noch van de kant van de Begeleidingscommissie is daarover destijds twijfel geuit.